

INFORMÁCIA O NAPŔŇANÍ PRIORÍT, ŠPECIFICKÝCH CIEĽOV A OPATRENÍ
VYPLÝVAJÚCICH Z NÁRODNEJ KONCEPCIE OCHRANY DETÍ V DIGITÁLNO
PRIESTORE A AKČNÉHO PLÁNU K NÁRODNEJ KONCEPCII OCHRANY DETÍ V
DIGITÁLNO
PRIESTORE NA ROKY 2022 - 2023

Zoznam skratiek použitých v dokumente

CDR - Centrum pre deti a rodiny

CPaP - Centrum poradenstva a prevencie

MIRRI SR - Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

MK SR - Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

MPSVR SR - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

MS SR - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

MŠVVaŠ SR - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

MV SR - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

MZ SR - Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

NBÚ - Národný bezpečnostný úrad

NIVAM - Národný inštitút vzdelávania a mládeže

NKS - Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch

Oddelenie PODPN - oddelenie podpory ochrany detí pred násilím

PZ SR - Policajný zbor Slovenskej republiky

RpMS - Rada pre mediálne služby

SŠ - stredná škola

ÚKPD - Úrad komisára pre deti

ÚOOÚ SR - Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky

ÚPSVaR - Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

VÚDPaP - Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie

ZŠ - základná škola

Napĺňanie priorít, špecifických cieľov a úloh Akčného plánu k Národnej koncepcii ochrany detí v digitálnom priestore na roky 2022 - 2023

Akčný plán k Národnej koncepcii ochrany detí v digitálnom priestore obsahuje priority, ciele a úlohy, ktorými sa napĺňa Národná koncepcia ochrany detí v digitálnom priestore („Koncepcia“). Nasledujúci dokument obsahuje informácie o napĺňaní jednotlivých úloh Akčného plánu k Národnej koncepcii ochrany detí v digitálnom priestore na roky 2022 - 2023.

Horizontálna priorita 1 Koordinácia a inštitucionálna podpora

Špecifický cieľ 1.1.: Aplikovať koordinovaný multidisciplinárny národný prístup a zabezpečovať konzistentnosť v oblasti ochrany detí v digitálnom priestore.

Úloha 1: Realizovať systém zabezpečujúci koordináciu a kontrolu vykonávania Koncepcie, zapájať relevantné subjekty s kompetenciami v oblasti ochrany detí pred násilím v digitálnom priestore do prípravy rezortných, nadrezortných a iných dokumentov súvisiacich s ochranou detí pred násilím.

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolupracujúce subjekty: MV SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MK SR, MIRRI SR, MZ SR, ÚKPD, ÚOOÚ SR, NBÚ, mimovládne organizácie, vedecko-výskumné inštitúcie

Termín: december 2023

Stav plnenia: splnená

NKS ako koordinačný útvar organizuje stretnutia členov pracovnej skupiny expertov pri Národnej koncepcii ochrany detí v digitálnom priestore. Pracovná skupina sa počas dvojročného monitorovaného obdobia rozšírila o členov z verejného aj neziskového sektora (napríklad Rada pre mediálne služby, IPčko a pod.). Koordinácia sa prakticky vykonáva prostredníctvom platformy - pracovnej skupiny expertov a ich stretnutí. Výzvou je zapojiť do systému aj reprezentantov podnikateľského sektora, ktorý má presah na bezpečnosť detí v digitálnom priestore. Uskutočnilo sa niekoľko stretnutí iniciovaných NKS, ktoré viedli k perspektívnej spolupráci, nie však na pravidelnej, systémovej báze.

Úloha 2: Vytvoriť platformu pre pravidelnú vzájomnú informovanosť relevantných subjektov v oblasti ochrany detí pred násilím v digitálnom priestore, výmenu osvedčených postupov, informácií a dobrej praxe v rámci zapojených subjektov. Pripraviť a pravidelne aktualizovať informačný materiál (online aj offline), ktorý bude obsahovať kontakty na subjekty s pôsobnosťou v oblasti ochrany detí pred násilím v digitálnom priestore.

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolupracujúce subjekty: MV SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MK SR, MIRRI SR, MZ SR, ÚKPD, ÚOOÚ SR, NBÚ, mimovládne organizácie, vedecko-výskumné inštitúcie

Termín: september 2022

Stav plnenia: splnená

NKS organizuje pravidelné stretnutia pracovnej skupiny expertov k Národnej koncepcii ochrany detí v digitálnom prostredí. V rámci pracovných stretnutí sa predstavujú iniciatívy jednotlivých členov a je k nim vedená diskusia. Takisto sa otvárajú témy, ktoré sú následne riešené v užších partnerstvách, často medzi jednotlivými členmi pracovnej skupiny. Považujeme za mimoriadne hodnotné, že pracovná skupina expertov má takýto presah a poskytuje základný rámec, ktorý následne vedie aj k hľadaniu špecifických riešení medzi jednotlivými relevantnými aktérmi. Vo všeobecnosti považujeme za dôležité pokračovať v multidisciplinárnej spolupráci, keďže riešená problematika si to vyžaduje a núti nás akceptovať a zohľadňovať perspektívy rôznych aktérov. Napríklad MV SR a jeho vecne príslušné útvary pravidelne predkladajú stanoviská k dokumentu návrhu nariadenia európskeho parlamentu a rady, ktorým sa stanovujú pravidlá predchádzania sexuálnemu zneužívaniu detí a boja proti nemu. Uvedený dokument je pravidelne na rokovaní expertných skupín Rady EÚ.

Okrem diskusií medzi členmi pracovnej skupiny expertov sme v ostatných dvoch rokoch pristúpili aj k praxi predstavovania zaujímavých a inšpiratívnych subjektov z praxe.

Dôležitou pridanou hodnotou platformy aktérov je výmena osvedčených postupov, informácií, príkladov dobrej praxe a najmä hľadanie vhodných riešení na problémy vychádzajúce z aplikačnej praxe a prijímanie opatrení s cieľom ochrany detí v digitálnom priestore. Ďalšou možnosťou vzájomnej spolupráce počas dvojročného obdobia boli okruhle stoly organizované MPSVR SR a NKS, ktorých cieľom bolo zapojenie Slovenskej republiky do siete INHOPE. Týchto stretnutí sa zúčastnili takmer všetci členovia pracovnej skupiny expertov z radov orgánov štátnej správy a mnohé ďalšie organizácie. Významnou aktivitou so spoločným zapojením sa bola aj konferencia Bezpečnosť detí v digitálnom priestore.

Platforma je tiež dôležitým nástrojom pre vzájomné šírenie informácií a ich ďalšiu disemináciu v rámci možností každého rezortu a aktéra.

MŠVVaŠ SR sa prostredníctvom VÚDPaP venovalo téme multidisciplinárnej spolupráce. Na túto tému vzniklo množstvo webinárov, podcastov, manuálov a príručiek. Multidisciplinárny prístup bol začlenený do tvorby výkonových a obsahových štandardov výchovného poradenstva a tiež do vzdelávacích programov pre odborných a pedagogických zamestnancov. Publikovaný je dokument: Multidisciplinárny prístup v systéme poradenstva a prevencie.

Vecný útvar MV SR pokračoval v činnosti regionálnych platforiem pre pomoc obetiam trestných činov na úrovni jednotlivých krajov (ďalej len „regionálne platformy“) v celkovom počte 8. Cieľom regionálnych platforiem je pomoc obetiam trestných činov, nastavenie a posilnenie spolupráce s inštitúciami a poskytovateľmi služieb v danom kraji, identifikácia nedostatkov v oblasti prístupu obetí trestných činov k službám, navrhovanie riešení legislatívnej aj nelegislatívnej povahy pre elimináciu identifikovaných nedostatkov, posilnenie

prevencie v jednotlivých regiónoch v závislosti od ich potrieb a koordinovanie preventívnych aktivít v spolupráci so subjektmi platformy. V roku 2022 a 2023 sa uskutočnili v rámci územia SR zasadnutia regionálnych platforiem na úrovni jednotlivých krajov. Niektoré z hlavných tém boli priamo realizované s ohľadom na ohrozenú cieľovú skupinu mládeže. Vecný útvar ministerstva zároveň vytvoril interaktívnu mapu pomoci, v ktorej si návštevník podľa zvolených kritérií môže svojpomocne vyhľadať kontakt na pomáhajúci subjekt v závislosti od individuálnych potrieb. Krajskí koordinátori pre prevenciu kriminality informovali členov Expertnej skupiny pre prevenciu kriminality zriadenej pri Rade vlády SR pre prevenciu kriminality o potrebe prijatia konkrétnych opatrení zameraných na ochranu detí v digitálnom prostredí.

Úloha 3: Vyvíjať iniciatívu na začlenenie Slovenskej republiky do sietí INHOPE a INSAFE, podporiť vznik Centra bezpečného internetu v rámci siete INSAFE.

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolupracujúce subjekty: MV SR, MIRRI SR, mimovládne organizácie, ÚPSVaR

Stav plnenia: splnená

MPSVR SR prostredníctvom NKS vyvíja iniciatívy smerom k opätovnému začleneniu SR do medzinárodných sietí INHOPE a INSAFE.

V máji 2022 sa na základe iniciatívy NKS uskutočnil okrúhly stôl so zástupcami siete INHOPE, na ktorom bola predstavená činnosť tejto medzinárodnej siete, a to z perspektívy jej vedenia, ako aj z hľadiska členských organizácií z Poľska a Maďarska. Ich vystúpenia podporili aj zástupcovia Europolu a Interpolu a tiež policajní dôstojníci z Českej a Slovenskej republiky. Výsledkom bol konsenzus zúčastnených (zástupcovia relevantných orgánov štátnej správy SR) na potrebe opätovného začlenenia SR do tejto siete (SR ako jediná krajina EÚ, ktorá nie je členom siete). Vznikla organizácia Ochrán ma, ktorá vyjadrila záujem stať sa reprezentantom SR v tejto sieti. V druhej polovici roka 2022 bolo podpísané memorandum o spolupráci medzi touto organizáciou a MPSVR SR a MV SR. Zároveň sa spustil proces pristúpenia organizácie Ochrán ma do siete INHOPE. MPSVR SR v tomto smere vyvinulo úsilie aj v roku 2023, keď v októbri zorganizovalo nadväzujúci okrúhly stôl, počas ktorého bol zhodnotený pokrok v procesoch pristúpenia do siete. Ochrán ma sa stane dočasným členom INHOPE ešte v roku 2023. Všetky kroky smerujúce k zapojeniu SR do siete INHOPE aktívne podporovali a podporujú aj subjekty z pracovnej skupiny expertov, najmä MV SR, MS SR, MIRRI SR, MŠVVaŠ SR, Generálna prokuratúra, NBÚ.

V roku 2022 sa začali aj procesy pristupovania SR do siete INSAFE. V októbri 2022 sa zástupca SR zúčastnil podujatia Safer Internet Forum, kde nadviazal kontakty s vedením siete a viacerými partnermi. Na jar 2023 sa štyria zástupcovia SR zúčastnili výročného stretnutia siete INSAFE a v novembri 2023 sa opätovne dvaja zástupcovia SR zúčastnili podujatia Safer Internet Forum. Tieto podujatia spoluorganizuje sieť INSAFE a zástupcovia Európskej komisie, keďže INSAFE vychádza z európskej iniciatívy Better Internet for Kids+. Z technického hľadiska sa SR prvýkrát zapojila do výzvy na zriadenie a financovanie Centra

bezpečného internetu (opäť, SR ako jediná krajina EÚ, kde takéto centrum chýba) s MPSVR SR (NKS) na čele. V septembri 2023 bola podaná žiadosť štyroch organizácií, ktoré sú odhodlané vykonávať aktivity v duchu európskych centier bezpečného internetu. Zároveň bude v blízkej dobe vypracovaná spoločná dohoda, kde sa tieto štyri subjekty (NKS, mimovládna organizácia digiQ, Ochráň ma, Národná linka na pomoc deťom v ohrození - organizačne zaradená pod ÚPSVaR) zaviazujú k vzájomnej spolupráci v oblasti bezpečnosti detí v online priestore aj keby grant nebol schválený. Z hľadiska medzinárodnej spolupráce SR prostredníctvom NKS nadväzuje vzťahy s ďalšími centrami bezpečného internetu v rámci EÚ, pričom najintenzívnejšie vzťahy boli vytvorené s českým a poľským centrom bezpečného internetu.

Úloha 4: Vytvoriť systém pravidelnej komunikácie v oblasti monitorovania a vyhodnocovania obsahu služieb so zástupcami digitálnych platforiem na zdieľanie videí za účelom koordinácie ochrany dieťaťa v digitálnom priestore.

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolugestor: MK SR

Spolupracujúce subjekty: MV SR, MK SR, MIRRI SR, mimovládne organizácie

Termín: december 2022

Stav plnenia: čiastočne splnená

NKS nadviazalo počas obdobia účinnosti akčného plánu kontakt so spoločnosťami Google a Meta, nie je však na pravidelnej báze a v tejto oblasti neboli dosiahnuté zamýšľané ciele. Z hľadiska ochrany detí pred násilím v digitálnom priestore NKS, MV SR, MIRRI SR, ÚKPD a ďalšie inštitúcie nadviazali spoluprácu s budúcou národnou linkou na nahlasovanie nezákonného obsahu „Ochráň ma,“ ktorá vykonáva monitorovanie nezákonného obsahu (materiálov s obsahom detskej pornografie) v rámci online priestoru.

MK SR je gestorm zákona o mediálnych službách, ktorý zaviedol v §110 ods. 3 písm. q) medzi pôsobnosti RpMS aj spoluprácu s online platformami na zdieľanie obsahu pri efektívnom, proporcionálnom a nediskriminačnom uplatňovaní pravidiel poskytovania ich služieb. RpMS túto svoju právomoc veľmi aktívne využíva, pričom vychádza z dlhodobu nadviazanej komunikácie s platformami Google, Meta a TikTok. Pri monitorovaní obsahu spolupracuje RpMS s PZ SR, orgánmi štátnej správy a aj mimovládnymi organizáciami. RpMS sleduje účinné presadzovanie pravidiel samotných platforiem a ak vyhodnotí obsah ako potenciálne porušujúci pravidlá platformy, upozorní naň platformu prostredníctvom eskalačných kanálov. V období od augusta 2022 do júna 2023 eskalovala viac ako 1300 príspevkov. Mimoriadnu pozornosť venuje RpMS komunikácii s platformou Meta, s ktorej tímom organizuje každý mesiac rozhovory s cieľom diskutovať spätnú väzbu a konkrétne prípady. Okrem tohto systému zákon o mediálnych službách v §152 a §153 upravuje konanie

vo veci zamedzenia šírenia nelegálneho obsahu, ktorého cieľom je účinne chrániť používateľov platforiem pred najnebezpečnejším druhom obsahu, ktorý umožňuje RpMS vydať rozhodnutie o zamedzení šírenia nelegálneho obsahu, ktorým nariadi poskytovateľovi platformy odstrániť dotknutý nelegálny obsah a zamedziť ďalšie šírenie.

Vecnému odboru MV SR sa v roku 2023 podarilo zabezpečiť online nástroj pre platformu na zdieľanie obrázkov, ktorá týmto spôsobom dokáže znížiť počet nezákonného materiálu s obsahom detskej pornografie na serveroch dislokovaných na území Slovenskej republiky. Zástupcovia Sekcie digitálnej agendy MIRRI SR pomáhali občianskemu združeniu Ochráň ma identifikovať zdroje (vnútroštátne a európske) v pôsobnosti rezortu na financovanie prevádzky národnej linky bojujúcej proti materiálu sexuálneho zneužívania detí a iným nevhodným a možným nelegálnym obsahom umiestneným na internete.

Horizontálna priorita 2 Odborná príprava a výskum

Špecifický cieľ 2.1.: Podporovať odbornú prípravu a vzdelávanie zamestnancov prichádzajúcich do kontaktu s deťmi a realizovať výskumy zamerané na ochranu detí v digitálnom priestore.

Úloha 5: Podporovať realizáciu vedeckých štúdií, výskumov, prieskumov a analýz týkajúcich sa problematiky ochrany detí v digitálnom priestore s cieľom eliminácie rizík spojených s používaním internetu a ich šírenie, využiteľnosť v súčinnosti s koordinátormi ochrany detí pred násilím, preventistami PZ SR, pracovníkmi kultúrnych zariadení, školských psychológov, sociálnych pedagógov, CPaP.

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolupracujúce subjekty: MŠVVaŠ SR, MV SR, mimovládne organizácie, vedecko-výskumné inštitúcie

Termín: december 2023

Stav plnenia: splnená

NKS, Katolícka univerzita v Ružomberku, ÚPSVaR a mimovládna organizácia digiQ organizovali konferenciu spojenú s dňom bezpečného internetu s názvom „*Bezpečnosť detí v digitálnom priestore*“. Zámerom konferencie bolo stretnutie výskumníkov a odborníkov z praxe, spoločná diskusia v širokých témach využívania digitálneho priestoru deťmi a mladými. Konferencie sa zúčastnilo viac ako 100 účastníkov z akademického prostredia. Organizátori majú v úmysle založiť tradíciu a organizovať konferenciu každoročne, aktuálne prípravný výbor pracuje na konferencii pre rok 2024, ktorá sa uskutoční na deň bezpečného internetu, dňa 6.2.2024.

MŠVVaŠ SR prostredníctvom priamo riadenej organizácie Národný inštitút vzdelávania a mládeže zorganizovalo webinár pre učiteľov materských škôl zameraný na rozvíjanie

mediálnej gramotnosti a na podporu kritického myslenia. Od roku 2021 sa webinár realizoval 7 - krát a zúčastnilo sa na ňom vyše 200 pedagogických zamestnancov. Zároveň ministerstvo prostredníctvom organizácie Centrum vedecko - technických informácií realizovalo výskumy. Tieto výskumy sa na danú problematiku realizujú od roku 2018, naposledy bola v roku 2021 pod názvom „*Vybrané výsledky z výskumu zameraného na používanie internetu, online aktivity a potencionálne riziká z pohľadu žiakov základných a stredných škôl*”.

VÚDPaP má aktuálne v tejto oblasti 3 vedecké štúdie, ktoré sú všetky aktuálne v recenznom procese.

Vecný útvar MV SR vykonáva vzdelávacie preventívne aktivity zamerané aj na prevenciu kriminality a bezpečné správanie v online priestore. Táto problematika je zakomponovaná v prednáškach: „*Ako sa nestat' obeťami podvodníkov a zlodejov*“, „*Prevencia obchodovania s ľuďmi*“, „*Mediálna gramotnosť – hoaxy, dezinformácie a falošné správy*“, „*Nenávistné prejavy*“, „*Internetová bezpečnosť detí a mládeže*“, „*Šikana a Kyberšikana*“.

V rámci ÚPSVaR oddelenie PODPN sa prostredníctvom vybraných koordinátorov ochrany detí pred násilím (ďalej len „koordinátor“) podieľalo na zbere údajov k výskumom zameraných na analýzu používateľských návykov a skúseností detí v online prostredí s dôrazom na možné negatívne dopady intenzívneho využívania internetu a tiež iné riziká, ako napríklad šikanovanie, sexuálne zneužívanie či skúsenosť s nenávistnými prejavmi. Výskumy realizovalo NKS a zber dát prebiehal v mesiacoch máj a jún v rokoch 2022 a 2023 na vybraných ZŠ a SŠ v rámci celej SR.

Katolícka univerzita v Ružomberku pokračovala vo výskume v spolupráci s NKS s názvom „*Prežívanie a správanie detí a mládeže počas pandémie*”. Cieľom bolo zozbierať kvalitné údaje, ktoré by popisovali prežívanie a správanie všetkých detí a mladých na celom území Slovenska. Analyzovanými oblasťami v tomto výskume boli trávenie voľného času, návyky spojené s používaním internetu, spánkové návyky, rizikové správanie, nebezpečné skúsenosti detí v online prostredí, sexuálne obsahy a sexting, skúsenosť s návykovými látkami, vybrané psychologické a sociálne premenné ako aj množstvo informácií o COVID-19. Pokračovaním spomenutého výskumu je výskum s názvom „*Prežívanie a správanie detí a mládeže na Slovensku počas pandémie*”, ktorý ponúka možnosť pozorovať posun v odpovediach u tých istých detí v časovom horizonte jedného roka.

Úloha 6: Podporiť vzdelávanie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov škôl a školských zariadení v oblasti bezpečnosti v digitálnom priestore a v oblasti mediálnej gramotnosti a kritického myslenia.

Gestor: MŠVVaŠ SR

Spolupracujúce subjekty: MPSVR SR (NKS), ÚOOSR, NBÚ, mimovládne organizácie, vedecko- výskumné inštitúcie

Termín: december 2023

Stav plnenia: splnená

MŠVVaŠ SR prostredníctvom priamo riadenej organizácie NIVAM zrealizoval webinár spojený s workshopom pod názvom Digitálne technológie prevencie, ktorý bol určený pre pedagogických a odborných zamestnancov škôl a školských zariadení s cieľom rozšíriť ich odborné kompetencie. Taktiež prostredníctvom priamo riadenej organizácie NIVAM v spolupráci s informačnou službou Organizácie Spojených národov vo Viedni a mimovládnu organizáciou ZARA zorganizoval interaktívny workshop pre učiteľov zameraný na rozvoj profesijných kompetencií v oblasti zvyšovania mediálnej gramotnosti súvisiacej s bojom proti nenávisti v online priestore.

VÚDPaP v tejto oblasti realizoval viacero vzdelávaní, seminárov a diskusií, mnohé z nich v spolupráci s NKS.

V rámci MV SR na vzdelávacích aktivitách spomenutých v 5. úlohe je takmer vždy prítomný aj pedagóg, ktorý má možnosť sa tiež vzdelávať. Taktiež boli realizované Vzdelávacie preventívne aktivity určené výlučne pre cieľovú skupinu „pedagogickí a odborní zamestnanci“.

ÚPSVaR oddelenie PODPN, v rámci implementácie národného projektu Podpora ochrany detí pred násilím (ďalej len NP PODPN), aktívne podporuje vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov škôl a školských zariadení v oblastiach bezpečnosti v digitálnom priestore, mediálnej gramotnosti a kritického myslenia.

Koordinátori zrealizovali v rámci podaktivity B) *Multidisciplinárne vzdelávacie aktivity / školenia subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím* na témy spojené s online priestorom multidisciplinárne vzdelávania (ďalej len „MDV“), na ktorých sa zúčastnili aj zástupcovia škôl a školských zariadení.

Počet MDV, ktoré koordinátori realizovali aj pre zástupcov škôl a školských zariadení, zameraných na témy spojené s online priestorom:

- v roku 2022: 5 z toho zástupcovia: ZŠ: 38, SŠ: 20, CPP: 6, SPOLU: 64
- v roku 2023 (do 11.10.2023): 15 z toho zástupcovia: ZŠ: 122, SŠ: 32, CPP: 14, SPOLU: 168

Témy:

- Identifikácia sexuálneho zneužívania (v rámci tejto témy sa diskutovalo aj o sexuálnom zneužívaní prostredníctvom sociálnych sietí) (KN)
- Kyberšikana (RV, LM)
- Ako účinne zabrániť kyberšikane a vydieraniu cez internet (HE)
- Bezpečná škola - model ochrany detí pred násilím (v rámci tejto témy sa lektorka venovala aj kyberšikane a mediálnej gramotnosti) (PP, SE)

- Kyberšikana – odhalenie manipulácie, bezpečné správanie, sexting,... (ZA)
- Ako pomôcť deťom zvládnuť digitálny svet, možnosti digitálnych zámkov (LC, 2x BJ, ZA)
- Konflikt, riešenie konfliktov a konfliktných situácií s deťmi a mládežou (RA)
- Riziká a hrozby internetu a sociálnych sietí (PD, PP, NO, DK, CA)
- Obchodovanie s ľuďmi (§179 TZ ods. 2) nútená práca, žobranie (2x HE)
- Kyberšikanovanie – uvedomenie si jeho nebezpečnosti a trestnoprávných následkov (ZA)

V rámci podaktivity G) *Ochrana detí pred násilím v digitálnom priestore* koordinátori aktívne informovali subjekty participujúce v oblasti ochrany detí pred násilím, vrátane škôl a školských zariadení, o online večerných školách, ktoré mali za cieľ zvyšovať povedomie o prítomnosti detí v online priestore a s tým súvisiacich príležitostiach a ohrozeniach.

Úloha 7: Podporovať kontinuálnu odbornú prípravu sudcov a prokurátorov v oblasti ochrany detí v digitálnom priestore, najmä v oblasti počítačovej kriminality.

Gestor: MS SR

Spolugestor: MV SR

Spolupracujúci subjekt: MPSVR SR (NKS)

Stav plnenia: splnená

MS SR adresovalo Justičnej akadémii Slovenskej republiky (ďalej len “JASR”), ktorá zabezpečuje, organizuje a vykonáva vzdelávanie sudcov a prokurátorov, požiadavka o zaradenie konkrétneho vzdelávacieho podujatia do návrhu Študijného plánu JASR na rok 2023. Zo strany JASR bola poskytnutá informácia, že JASR má v súčasnosti v študijnom pláne na rok 2023 zaradené viaceré aktivity, ktoré súvisia s plnením nami uvedeného Akčného plánu.

Vecný útvar MV SR pravidelne rôznymi formami vykonáva vzdelávanie prokurátorov, najmä tých zameraných na oblasť počítačovej kriminality, a to v oblasti ochrany detí v digitálnom priestore vo vzťahu k problematike boja proti sexuálnemu zneužívaniu detí online. V záujme splnenia uvedenej úlohy vecný útvar ministerstva úzko spolupracoval s gestorm úlohy, avšak v konečnom dôsledku sa nepodarilo splniť požiadavky a podmienky gestora na vykonanie odbornej prípravy sudcov.

Horizontálna priorita 3 Ochrana súkromia a údajov detí

Špecifický cieľ 3.1. Zvýšiť informovanosť detí a iných dotknutých osôb o práve na súkromie a o ochrane osobných údajov.

Úloha 8: Zvyšovať povedomie detí, ich rodičov a osôb vykonávajúcich starostlivosť o deti o problematike ochrany osobných údajov (nástroje: vznik FAQ sekcie na stránke Úradu na ochranu osobných údajov a odkazov na ňu na relevantných stránkach, vytvorenie osobitnej e- mailovej schránky pre otázky detí týkajúce sa ochrany osobných údajov v gescii Úradu na ochranu osobných údajov, vyhlásenie esejovej súťaže na tému ochrany osobných údajov detí).

Gestor: ÚOOÚ SR

Spolupracujúci subjekt: MPSVR (NKS)

Termín: december 2022

Stav plnenia: splnená

ÚOOÚ SR v súvislosti s medzinárodným Dňom ochrany údajov dňa 28. januára 2023 pristúpil k vypracovaniu edukatívnej prezentácie na tému: „*Bezpečnosť detí a tínedžerov na internete*“. Prezentácia bola sprístupnená širokej verejnosti prostredníctvom webového sídla úradu. Dňa 13. septembra 2023 úrad pristúpil k zriadeniu samostatnej emailovej adresy pre otázky detí a mládeže súvisiace s ochranou údajov, pod názvom: junior@pdp.gov.sk. Dňa 1. novembra 2023 úrad vyhlásil esejovú súťaž 2023 pre študentov 8. a 9. ročníka ZŠ a 3. a 4. ročníka osemročných gymnázií, konkrétne na dve voliteľné témy: „*Čo o mne vie internet?*“ a „*Ja a moja budúcnosť na sociálnych sieťach.*“ Súťaž prebieha do 31. decembra 2023. K oznámeniu výsledkov súťaže a k zverejneniu mien a prác úspešných súťažiacich úrad pristúpi najneskôr dňa 26. januára 2024. V súvislosti s plnením úloh spočívajúcej vo vytvorení často kladených otázok, tzv. „FAQu“ uvádzame, že úrad k dnešnému dňu nezaznamenal otázky verejnosti súvisiace s prevenciou alebo represiou ochrany osobných údajov detí v digitálnom priestore.

Priorita 1 Prevencia

Špecifický cieľ 1.1. Podporovať účinnú prevenciu vo formálnom a neformálnom vzdelávaní detí, ich rodičov a osôb vykonávajúcich starostlivosť o deti.

Úloha 9: Zapájať CPaP, preventistov PZ SR, koordinátorov ochrany detí pred násilím, mimovládne organizácie a iné relevantné subjekty do preventívnych aktivít zameraných na ochranu detí a ich osobných údajov v digitálnom priestore s využitím metód neformálneho vzdelávania v práci s mládežou.

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolugestor: MV SR

Spolupracujúce subjekty: MŠVVaŠ SR, ÚOOÚ SR, mimovládne organizácie

Termín: december 2023

Stav plnenia: splnená

NKS v rámci preventívnych aktivít pre deti a mládež vykonáva v prvom rade aktivitu deň bezpečného internetu. V rámci dňa bezpečného internetu sa do spoločnej výzvy NKS a mimovládnej organizácie digiQ zapojilo do aktivít viac ako 70 škôl z celého Slovenska a v rámci nich viac ako 2500 detí. Umeleckým spôsobom odpovedali na otázky súvisiace s ich prežívaním bezpečnosti v online prostredí, aké riziká v ňom vnímajú a čo treba robiť, aby boli tieto riziká minimalizované. V súčasnosti prebieha príprava výzvy na rok 2024. V rámci výzvy za rok 2023 boli niektoré zo zúčastnených škôl odmenené aj preventívnymi aktivitami, ktoré v nich vykonali zástupcovia NKS.

Okrem aktivít spojených s dňom bezpečného internetu zástupcovia NKS na základe pozvánok od koordinátorov ODPN alebo priamo zo škôl vykonávajú preventívne aktivity v školách v rámci SR.

V rámci MV SR policajní preventisti realizujú na celoslovenskej úrovni projekt Detská policajná akadémia. Primárnou úlohou projektu je prevencia kriminality a sekundárnou úlohou je predchádzanie inej protispoločenskej činnosti a sociálno-patologickým javom i výchova zodpovednosti za vlastné správanie a konanie. Komunikácii na sociálnych sieťach, bezpečnému používaniu internetu i ochrane osobných údajov pri používaní internetu sa venuje téma „Bezpečne na internete“. V školskom roku 2022/2023 sa do projektu zapojilo 102 škôl s účasťou 4787 detí.

Policajní preventisti sa v hodnotenom období venovali problematike prevencie v oblasti bezpečného používania internetu aj prostredníctvom vlastných regionálnych aktivít a projektov. Cieľom aktivít bolo poukázať na závažnosť protispoločenskej činnosti páchanej prostredníctvom internetu, ako aj zníženie miery ohrozenia detí stať sa obeťou alebo páchatelom trestnej činnosti páchanej online.

Vecný útvar ministerstva vykonáva preventívne aktivity zamerané aj na prevenciu kriminality a bezpečné správanie v online priestore. Táto problematika je zakomponovaná vo viacerých prednáškach. Celkovo v roku 2022 preventisti Prezídia PZ SR vykonali pre školy viac ako 1900 preventívnych aktivít s počtom oslovených viac ako 43 000 detí. Pre centrá pre deti a rodiny a komunitné centrum bolo vykonaných 8 aktivít s počtom zúčastnených 141.

Koordinátori NP PODPN spoluorganizujú a realizujú aktivity v oblasti prevencie a osvetu vo svojom územnom obvode. Významným spolupracujúcim subjektom v oblasti prevencie a osvetu sú zástupcovia CPaP, PZ SR, Mestskej polície, mimovládnych organizácií, občianskych združení a pod. Cieľom činnosti koordinátora pri týchto aktivitách je posilňovanie a podpora pozitívnych zdrojov v oblasti ochrany detí pred násilím v súlade s jednotlivými článkami Dohovoru o právach dieťaťa. Koordinátor má pri realizácii preventívnych a osvetových aktivít (ďalej len „POA“) na zreteli najmä scitlivosť odbornej a laickej verejnosti a podporu realizácie aktivít vo všetkých relevantných oblastiach ochrany detí pred násilím. Jednou z týchto oblastí je aj ochrana detí a ich osobných údajov v digitálnom priestore.

Počet POA, ktoré koordinátori spolurealizovali s CPaP, preventistami PZ SR, MVO a inými relevantnými subjektmi, zameraných na ochranu detí a ich osobných údajov v digitálnom priestore inovatívnymi, neformálnymi metódami:

- v roku 2022: 66
- v roku 2023 (do 11.10.2023): 123

Príkladmi POA sú:

- podujatia organizované Mestskou radou mládeže s názvom „*Dobrovoľníci deťom*” a „*Festival hier a hračiek*” (TT)
- ukážky, počas ktorých koordinátor ODPN informoval žiakov o problematike šikanovania, kyberšikanovania a o Národnej linke na pomoc deťom v ohrození VIAC AKO NI(C)K (TT)
- beseda pre žiakov ZŠ so spisovateľom Branislavom Jobusom (TT)
- odborná prednáška zameraná na problematiku kyberšikanovania a sexuálneho obťažovania v online priestore (BS)
- okresná detská konferencia s názvom „*Širim dobro, teda som*” (RA)
- webináre na témy „*Tvorba bezpečného prostredia v škole*”, a „*Internetová bezpečnosť - formy šikanovania, kyberšikanovania, rovesníckeho násillia, ako predchádzať týmto patologickým javom*” (KN, CA,)
- interaktívne besedy realizované v spolupráci s preventistkou OR PZ (LV)
- interaktívna beseda s diskusiou na témy „*Nebezpečné elektronické obťažovanie - kyberšikana v spojení s trestnoprávnou zodpovednosťou*” a „*Zvyšovanie právneho povedomia pri riešení prípadov násillia s prihliadnutím na problematiku šikany, kyberšikany a nenávistných prejavov*” (NR)
- interaktívna prednáška na tému „*Internetová bezpečnosť detí a mládeže a nenávistné prejavy*” (NZ)
- prednáška spojená s diskusiou na tému „*Kyberšikana a riziká sociálnych sietí*” (TN)
- aktivita s preventistkou OR PZ na témy „*Kyberšikana*” a „*Obchodovanie s ľuďmi*” (MI)
- reportáž odvysielaná v regionálnej televízii k Medzinárodnému dňu bezpečného internetu spoločne s krátkymi videami na tému „*Nenávistné prejavy na internete a internetová bezpečnosť*” (HE)
- vytvorenie plagátovej prezentácie k tematike šikanovania a kyberšikanovania (VT)
- prezentácie, videofilmy, diskusie, príklady a skúsenosti na témy „*Internetová bezpečnosť detí a mládeže*”, „*Nenávistné prejavy na internete*” a „*Nástrahy spojené s online priestorom*” (VT)
- interaktívne a zážitkové skupinové aktivity na tému „*Ako chrániť deti pred šikanovaním a kyberšikanovaním*” (VT)
- divadelné predstavenia s názvom „*CYBER CYRANO*”, „*SPLEŤ*” a „*Počúvaj ma*” (NO, MT, BJ)
- prednáška spojená s prezentáciami, videami a diskusiou zameranými na trestnoprávnú zodpovednosť (MA)

- workshopy na rôzne témy a pre rôzne cieľové skupiny týkajúce sa napr. kyberšikany a ochrany osobných údajov v kyberpriestore (PE, SN, PO, BA, RA, RS, PD, LM)
- diskusia spojená s premietaním videí v spolupráci s OR PZ na tému „*Bezpečný internet – skupinové aktivity zamerané na problematiku kyberšikanovania, rozoznávajúce spôsoby a príznakov kyberšikanovania*“ (BS)
- skupinové diskusie na témy „*Bezpečné online priateľstvo - čo je bezpečné zdieľať a čo môže byť pre nás ohrozujúce a prečo*“ (BS)
- diskusia a skupinová práca s deťmi na témy „*Internetový svet očami dieťaťa*“ a „*Ako sa brániť kyberšikane*“ (ZV)
- interaktívne metódy na rozvoj vzájomnej komunikácie a vzájomne ovplyvňovaného konania pre žiakov ZŠ, deti z CDR a denných letných táborov (KN)
- prezentácia umeleckých diel na tému „*Spoločne za lepší a bezpečnejší internet*“ (VT)

Mimovládna organizácia digiQ uskutočnila 1091 aktivít s počtom 2300 účastníkov. Boli zorganizované 3 podujatia pre verejnosť zamerané na rozvoj v oblasti digitálneho občianstva a edukatívne divadlo pre tínedžerov s cieľom upozorniť na riziká v online priestore. Taktiež organizácia vytvorila 26 vzdelávacích materiálov: <https://digiQ.sk/category/kniznica/vzdelavacie-materialy/> a bola vytvorená platforma dostupná na odkaze www.beznenavisti.eu.

Úloha 10: Pilotne zorganizovať Digitálne mládežnícke fórum v spolupráci so zahraničnými partnermi (Empowering Children Foundation) - jednodňový program pre mládež s inšpiratívnymi, atraktívnymi prednáškami o príležitostiach aj ohrozeniach súvisiacich s digitálnym priestorom, s ambíciou vytvoriť pravidelné podujatie.

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolugestor: MŠVVaŠ SR (VÚDPaP)

Termín: november 2022

Stav plnenia: splnená

V rámci NP PODPN sa 30.5.2023 uskutočnil prvý ročník podujatia Digital Youth Forum v Žiline a bol určený pre študentov stredných škôl. Organizáciu podujatia zastrešilo NKS spoločne s ÚPSVaR, VÚDPaP a mimovládnu organizáciou digiQ – digitálna inteligencia. Cieľom podujatia bolo atraktívnym spôsobom predstaviť mladým ľuďom príležitosti digitálneho priestoru. Stretnutia sa zúčastnilo takmer 200 stredoškolákov zo žilinských stredných škôl. Organizátori pripravili bohatý program, na hlavnom pódii vystúpilo šesť rečníkov s príhovormi súvisiacimi s digitálnym svetom (a najmä jeho pozitívnymi aspektmi). Vo workshopovej zóne bolo pripravených 5 workshopov, kde si mladí mohli vyskúšať rôzne technológie v praxi (virtuálna realita, tvorba videohier a pod.). Koncept podujatia bol inšpirovaný a následne konzultovaný s poľským centrom bezpečného internetu, kde je toto podujatie tradíciou. NKS a partneri ho budú ďalej rozvíjať aj v ďalších rokoch.

VÚDPaP sa spolupodieľal na príprave vyššie uvedeného podujatia, v rámci hlavného programu podujatia sa realizovala prednáška Mgr. Božika s názvom „Čo nás učia videohry?“. Nachádzal sa tam aj workshop stánok s virtuálnou realitou, v ktorom si študenti mohli vyskúšať sa vžiť do prežívania rôznych minorít.

Úloha 11: Podporovať aktivity zamerané na rozvoj mediálnej výchovy a mediálnej gramotnosti, vrátane boja proti dezinformáciám, a na rozvoj kritického myslenia.

Gestor: MK SR

Spolugestor: MŠVVaŠ SR, MV SR

Spolupracujúce subjekty: MPSVR SR (NKS), mimovládne organizácie, vedecko-výskumné inštitúcie

Termín: december 2023

Stav plnenia: splnená

MK SR úzko spolupracuje s platformou Mediálna gramotnosť+, ktorú zriadila RpMS ako nástroj na šírenie informácií o výskumných aktivitách, konferenciách, podujatiach, novinkách či grantových výzvach v oblasti mediálnej gramotnosti. Aktivity na podporu zlepšenia mediálnej gramotnosti či kompetencií obyvateľov Slovenska realizuje niekoľko inštitúcií na akademickej pôde, na úrovni štátnych inštitúcií aj tretieho sektora. Ambíciou RpMS je tieto aktivity združovať a prepájať, a to s nadväznosťou na výstupy z analytickej a výskumnej činnosti. Pri príležitosti Svetového týždňa mediálnej a informačnej gramotnosti zorganizovala RpMS dňa 24. októbra 2022 okrúhly stôl, ku ktorému pozvala rôznych aktérov, ktorí svojou činnosťou prispievajú k rozvoju mediálnej gramotnosti na Slovensku. Hlavným zámerom bolo vytvoriť priestor na ucelenú prezentáciu ich aktivít a pomenovať najväčšie výzvy rozvoja a podpory mediálnej gramotnosti na Slovensku. Na základe výzvy od zúčastnených sa RpMS rozhodla pokračovať v organizovaní okrúhlych stolov s cieľom poskytnúť priestor pre zdieľanie osvedčených postupov a nápadov medzi organizáciami a inštitúciami. V decembri 2022 zorganizovala druhý okrúhly stôl, ktorého výsledkom bolo iniciovanie vzniku Platformy pre rozvoj mediálnej gramotnosti na Slovensku. Ministerstvo sa taktiež zúčastňuje pravidelných rokovaní pracovnej skupiny Európskej komisie pre expertov v oblasti mediálnej gramotnosti (Media Literacy Expert Group), ktoré sa zameriavajú na šírenie príkladov dobrej praxe a postupov v oblasti zvyšovania mediálnej gramotnosti v rámci EÚ, pravidelné oboznamovanie s výsledkami prieskumov a analýz o mediálnej gramotnosti obyvateľov EÚ, ako aj s novými pilotnými projektmi a systémovým prístupom k zvyšovaniu mediálnej gramotnosti na európskej i globálnej úrovni.

MŠVVaŠ SR prostredníctvom organizácie NIVAM vytvoril vzdelávací program pre učiteľstvo Bezpečnosť detí a žiakov v digitálnom priestore.

VÚDPaP sa podieľa na tejto úlohe realizáciou projektu Erasmus + s názvom *“Vnímanie hoaxov, dezinformácií, konšpirácií a propagandy medzi mladými ľuďmi.”*

V rámci MV SR väčšina preventívnych aktivít s cieľovou skupinou „deti a mládež“ bola zameraná na túto oblasť. Konkrétne ide o preventívne aktivity v tematickom celku *„Ako sa nestáť obeťami podvodníkov a zlodějov“*, *„Prevencia obchodovania s ľuďmi“*, *„Mediálna gramotnosť – hoaxy, dezinformácie a falošné správy“*, *„Nenávistné prejavy“*, *„Internetová bezpečnosť detí a mládeže“*, *„Šikana a Kyberšikana“*.

Koordinátori ÚPSVaR podporujú rozvoj kritického myslenia, mediálnej výchovy a mediálnej gramotnosti, vrátane boja proti dezinformáciám, realizáciou multidisciplinárnych vzdelávaní tematicky zameraných na online priestor, tak ako sme už uviedli pri úlohe 9. Medzi pracovné aktivity koordinátora, v rámci implementácie NP PODPN, patria aj preventívne a osvetové aktivity zamerané na rozvoj kritického myslenia, mediálnej výchovy a mediálnej gramotnosti, vrátane boja proti dezinformáciám, realizovaných v spolupráci so subjektmi participujúcimi v oblasti ochrany detí pred násilím.

Počet POA, na realizácii, ktorých sa podieľali koordinátori a boli zamerané na rozvoj mediálnej výchovy a mediálnej gramotnosti, vrátane boja proti dezinformáciám, a na rozvoj kritického myslenia:

- v roku 2022: 108
- v roku 2023 (do 11.10.2023): 86

Príklady:

- webinár na tému *„Nenávistné prejavy na internete“* (BR)
- webináre zamerané na témy *„Mediálna gramotnosť - hoaxy, dezinformácie, falošné správy“*, *„Šikana a kyberšikana“*, *„Internetová bezpečnosť detí a mládeže“* (KE)
- webinár na tému *„Obchodovanie s ľuďmi“* pre žiakov gymnázia (HE)
- webinár pre žiakov ZŠ a SŠ na tému *„Internetová bezpečnosť detí a mládeže“* (MT)
- besedy na témy *„Sociálne siete“*, *„Bezpečný internet“*, *„Šikana a kyberšikana“* (RA)
- besedy v spolupráci preventistkou OR PZ s využívaním materiálu, ktorý je určený na tému dezinformácií a hoaxov (LV)
- beseda s deťmi a mladými dospelými z CDR na tému *„Obchodovanie s ľuďmi“* (TN)
- beseda a rozhovory v SŠ a CDR na témy súvisiace s obchodovaním s ľuďmi, bojom proti dezinformáciám, rozvojom kritického myslenia, mediálnou gramotnosťou (SN)
- beseda na témy *„Kyberšikana“* zameraná na podvodné internetové profily na sociálnych sieťach, *„Mediálna gramotnosť“* so zameraním na orientáciu v médiách, spracovanie informácií, vytváranie obsahu, hoaxy, *„Bezpečný internet“*, na ktorej boli žiaci ZŠ oboznámení s nástrahami internetu (BJ)
- besedy pre žiakov ZŠ a SŠ na rôzne témy, napríklad *„Informačný chaos“*, *„Internetová bezpečnosť“*, *„Kyberšikanovanie“*, *„Obchodovanie s ľuďmi“* (BJ)
- interaktívna prednáška *„Záchranárík RIK“* realizovaná v MŠ a zameraná na budovanie kritického myslenia (RA)

- interaktívna prednáška na tému kyberšikanovania, v rámci ktorej odznela i problematika mediálnej výchovy a mediálnej gramotnosti (NZ)
- prednáška „*Obchodovanie s ľuďmi v kontexte kyberpriestoru*“ určená pre odídencov z Ukrajiny (HE)
- prednáška na témy „*Internetová bezpečnosť*“, „*Bezpečne na internete*“ pre žiakov ZŠ v spolupráci s preventistkou z OR PZ Svidník (SP)
- prednáška na tému „*Internetová bezpečnosť detí a mládeže*“ zameraná na boj proti hoaxom a dezinformáciám a ako si overovať pravdivosť údajov (BJ)
- prednáška pre deti z CDR na tému „*Obchodovanie s ľuďmi*“ (MT, LM)
- prednáška spojená s premietaním filmu a praktickými cvičeniami zameraná na tému „*Obchodovanie s ľuďmi*“ pre žiakov 3. a 4. ročníka SŠ (DK)
- prednáška na tému „*Mediálna gramotnosť a šikanovanie*“ (BS)
- interaktívna prednáška pre žiakov ZŠ na tému „*Kyberšikana a riziká sociálnych sietí*“ (NM)
- prednáška Okresnej prokuratúry na ZŠ a SŠ, jedným z bodov prednášky bola aj digitálna bezpečnosť, ochrana osobných údajov, overovanie si profilov na sociálnych sieťach (NO)
- prednáška, diskusia, súťaže, vedomostné hry na témy „*Nenávistné prejavy na deťoch*“, „*Šikana a kyberšikana*“ (ZA, CA)
- inscenácia #GeneráciaZ - realizovaná najmä pre študentov gymnázia, ale aj pre odbornú verejnosť, v spolupráci s mimovládnu organizáciou digiQ a Bieleho divadla; námet reaguje na aktuálne riziká súvisiace s fungovaním mladých ľudí v online svete (KE)
- workshop na témy „*Sociálne siete*“ a „*Mysli kriticky*“ (BR)
- workshop zameraný na mediálnu gramotnosť a kritické myslenie (PD)
- konferencia spojená s panelovou diskusiou „*(Ne)bezpečne v sieti pokračuje...*“ - zameraná na digitálny svet a jeho vplyv na deti a mládež (PO)
- prezentácie spojené s diskusiou na témy „*Kyberšikana*“, „*Mediálna gramotnosť*“, „*Nenávistné prejavy na internete*“, „*Internetová bezpečnosť detí a mládeže*“ (PP)
- informačné videá na tému „*Ako sa nestáť obeťou podvodníkov, ako sa vyznať v spleti informácií na internete*“ (PB)
- informácie pre rodičov o digitálnej rodičovskej dohode (NO)
- prezentácie na témy „*Nenechaj sa dobehnúť (online)*“ a „*Kritické myslenie a tolerancia*“ v rámci podujatia „*Nehejtujem, dávam lajk*“ (DK)

Mimovládna organizácia digiQ uskutočnila 1271 aktivít s približne 9000 účastníkmi. Bolo zorganizovaných 6 vzdelávacích podujatí pre verejnosť a 32 iných podujatí, na ktorých sa propagovalo digitálne občianstvo. Organizácia podporila vytvorenie Platformy mediálnej gramotnosti. Vzdelávací obsah na sociálnych sieťach mal dosah viac ako 2 milióny užívateľov.

Úloha 12: Zapojiť médiá a najmä verejnoprávne, do témy ochrany detí v digitálnom priestore a zvyšovania úrovne mediálnej gramotnosti, synergicky zvyšovať povedomie o daných témach a možnostiach ochrany a pomoci v spolupráci všetkých zodpovedných subjektov.

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolupracujúce subjekty: MV SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MK SR, MIRRI SR, MZ SR, ÚKPD, ÚOOÚ SR, NBÚ, mimovládne organizácie, vedecko-výskumné inštitúcie

Termín: december 2023

Stav plnenia: splnená

Od septembra 2022 NKS realizuje prostredníctvom platformy ZOOM večerné podujatia pod názvom „Večerná škola“. Ide o sériu pravidelných mesačných podujatí otvorených pre širokú verejnosť, počas ktorých odborníci prístupným a interaktívnym spôsobom vysvetľujú javy, s ktorými je mnoho detí v každodennom kontakte. Prostredníctvom Koordinátorov ochrany detí pred násilím a spolupracujúcich subjektov, NKS posielala informáciu na školy, ktoré ju distribuujú rodičom, učiteľom a iným profesiám. Priemerný počet účastníkov na jednu Večernú školu je 200 individuálnych účtov. K týmto podujatiam NKS vytvorilo aj webovú stránku: <https://bezpecnyinter.net/>, na ktorej môžu užívatelia nájsť záznamy z Večerných škôl. Na tejto platforme sa nachádzajú aj aktuálne témy týkajúce sa príležitostí aj rizík súvisiacich s online priestorom s cieľom porozumieť im a spoľahlivejšie sprevádzať deti digitálnym svetom. Od mája 2023, NKS začalo vydávať pravidelné Video - Podcasty pod názvom „Týka sa ma to podcast.“ Celkovo je momentálne uverejnených 12 dielov, pričom ďalších 9 dielov je spracovaných a budú zverejňované podľa harmonogramu NKS. Ako hostia do podcastu boli pozvaní ľudia z rôznych profesií, známe tváre, ale aj predstavitelia mimovládnych a vládnych organizácií. Všetky podcasty sa zverejňujú na platformách Youtube a Spotify. NKS zároveň zvyšuje povedomie aj prostredníctvom sociálnych sietí na platformách Facebook a Instagram, kde pravidelne pútavým a inšpiratívnym obsahom prináša informácie týkajúce sa digitálneho priestoru.

Vecný útvar MV SR dňa 7. januára 2022 vykonal online preventívnu aktivitu, v rámci ktorej oslovil širokú verejnosť prostredníctvom sociálnej siete Facebook, kde vyzval verejnosť k zníženiu a zamedzeniu ďalšieho rozširovania a výroby materiálu detskej pornografie. Úloha bola plnená aj v rámci osvetovej činnosti vo forme mediálnych výstupov, ktoré boli zamerané na zvyšovanie povedomia o problematikách sextingu, groomingu, online predátorstva a detskej pornografie, či obchodovania s ľuďmi. Cieľom bolo informovať verejnosť o nástrahách online prostredia vo vzťahu k deťom a mládeži ako potenciálnym obetiam. Online bezpečnosť v médiách za vecný útvar ministerstva (TV JOJ, TA3, TV Markíza, RTVS, Mestská TV Trnava, Rádio Regina, Slovenský rozhlas):

	<u>2022</u>	<u>2023</u>
TV	21	5
WEB	1	4
PRINT	0	0

ROZHLAS	3	1
---------	---	---

RTVS sa v rokoch 2022 a 2023 prostredníctvom inštitútu Zmluvy so štátom, na základe ktorej jej MK SR poskytlo finančné prostriedky na uskutočňovanie programov vo verejnom záujme, zaviazala v rámci oblasti osobitného záujmu štátu realizovať programy zamerané na mediálnu gramotnosť. Na jeseň 2023 spustila RTVS detský web deti.rtvsk.sk. RTVS zabezpečuje ochranu detí aj v súlade s vyhláškou MK SR, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o jednotnom systéme označovania audiovizuálnych diel, zvukových záznamov umeleckých výkonov, multimedialných diel, programov alebo iných zložiek programovej služby. Televízna dramaturgia pre detskú tvorbu spolupracuje so psychológmi, najmä s internetovou poradňou pre mládež - IPčko. Mimoriadnym počínom je dokumentárny projekt V sieti, na ktorom sa RTVS podieľala ako koproducent. Tento film otvára tabuizovanú tému zneužívania detí na internete.

ÚKPD 10. októbra 2023 zorganizovala konferenciu na tému „*Mobily v škole - pomoc alebo hrozba?*“. Konferencia súvisela s kritickým myslením a mediálnou gramotnosťou tým, že na nej mali priestor vyjadriť svoj názor na prezentovanú tému aj deti a mladí ľudia.

VÚDPaP v sledovanom období poskytol vyjadrenia pre viaceré médiá, rovnako tak pripravil sériu podcastov v rámci podcastu „*Nahlas o deťoch*“ ako aj podcastu „*Odborne na slovíčko*“.

Úloha 13: Pripraviť vzdelávacie podujatia pre rodičov a osoby vykonávajúce starostlivosť o deti v oblasti bezpečnosti v digitálnom priestore. Pripraviť sériu odporúčaní pre rodičov a osoby vykonávajúce starostlivosť o deti o bezpečnom správaní v online priestore (ochrana osobných údajov, predchádzanie fyzickým a psychickým ohrozeniam - poruchy spánku, depresie a pod.).

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolugestori: MZ SR, ÚOOÚ SR

Spolupracujúce subjekty: MV SR, mimovládne organizácie, vedecko - výskumné inštitúcie

Termín: december 2023

Stav plnenia: splnená

V rámci ÚPSVaR zvyšovanie povedomia o prítomnosti detí v online priestore a súvisiacich príležitostiach/ohrozeniach, sa uskutočňuje prostredníctvom odborných diskusií, prípravou expertných materiálov a príspevkov na sociálnych sieťach, realizáciou večerných škôl a vzdelávacieho programu. Predmetné aktivity sú určené nielen pre odborníkov pracujúcich s deťmi, ale i pre rodičov a širokú verejnosť. Sprostredkovanie informácií s ponukou účasti na uvedených aktivitách zabezpečujú koordinátori. Časť týchto úloh vecne zastrešuje NKS.

Večerné školy sa uskutočňujú počas školského roka, vždy v posledný štvrtok mesiaca. Sú zamerané na rôzne digitálne témy a určené práve rodičom a ďalším dospelým osobám, ktoré sú v kontakte s deťmi. NKS založilo aj online platformu www.bezpecnyinter.net, na ktorej sú archívy večerných škôl, metodické materiály a plagáty k jednotlivým témam. Ďalším spoločným krokom NKS a ÚPSVaR je vzdelávací program Bezpečnosť detí v digitálnom priestore. Metodicky ho pripravilo NKS v spolupráci s lektormi (Katolícka univerzita v Ružomberku, VÚDPaP, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, mimovládna organizácia digiQ). Spoločne je ponúkaný na základe regionálneho kľúča (podľa pôsobností jednotlivých koordinátorov ODPN) tak, aby v priebehu roka dostal príležitosť zúčastniť sa vzdelávania zástupca z každého okresu. Vzdelávací program je unikátny, má výborné recenzie medzi absolventmi a NKS a ÚPSVaR spolu s lektormi pracujú priebežne na jeho zdokonaľovaní v prospech čo najlepšieho dopadu na odbornú verejnosť.

Vo februári 2023 sa MV SR prostredníctvom určeného zástupcu zúčastnilo prvého ročníka konferencie „*Bezpečnosť detí v digitálnom priestore*“, ktorú organizovala Katolícka univerzita v Ružomberku. Príslušníci PZ zaradení na útvaroch PZ v oblasti ochrany detí pred násilím sa každý rok zúčastňujú a vzdelávajú v oblasti trestnej činnosti mládeže a trestnej činnosti páchanej na mládeži. Určení príslušníci PZ v roku 2022 aktívne spolupracovali s gestorom koncepcie na online vzdelávaní, ktoré bolo určené pre osoby pracujúce s deťmi a mládežou, v januári 2022 zabezpečili prostredníctvom online mítingu prednášku na tému „*Prežívanie a správanie sa detí na internete počas pandémie*“. Časť preventívnych aktivít ministerstva bola zameraná aj pre osoby vykonávajúce starostlivosť o deti v oblasti bezpečnosti v digitálnom priestore - CDR. V obmedzenom počte boli do aktivít priamo zapojení aj rodičia a prítomní boli aj vychovávatelia.

Mimovládna organizácia digiQ uskutočnila 41 výstupov s dosahom približne 2000 ľudí. V rámci aktivity zorganizovali 2 diskusné podujatia pre rodičov, 3 konferencie, 4 workshopy a bolo odohratých 11 predstavení edukatívneho divadla #generaciaZ. V rámci vzdelávacích materiálov boli zverejnené 2 videá a uskutočnil sa webinár o výzvach na sociálnych sieťach.

VÚDPaP realizoval niekoľko seminárov pre širšiu, najmä rodičovskú verejnosť.

Úloha 14: Vytvoriť databázu materiálov, ktoré je možné využívať vo formálnom a neformálnom vzdelávaní detí a žiakov s prehodnotením ich aktuálnosti vzhľadom na prítomné riziká v digitálnom priestore.

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolupracujúce subjekty: MV SR, MŠVVaŠ SR, MK SR, MIRRI SR, MZ SR, ÚKPD, ÚOOÚ SR, mimovládne organizácie, vedecko-výskumné inštitúcie

Termín: december 2022

Stav plnenia: čiastočne splnená

NKS zriadilo online platformu www.bezpecnyinter.net a na nej postupne umiestňuje materiály k online témam, ktoré boli predmetom večerných škôl organizovaných v spolupráci s ÚPSVaR. Ďalším cieľom NKS je vytvoriť na platforme priestor na vytvorenie knižnice relevantných údajov k jednotlivým témam - bude to úloha na ďalšie dvojročné obdobie.

Vecný útvar MV SR priebežne odovzdáva na rôznych stretnutiach a fórach informácie pre zainteresované subjekty, ktoré vykonávajú preventívne aktivity a vzdelávanie detí a žiakov ohľadom rizík v online priestore, pričom vychádza z aktuálnej praxe a trendov páchania trestnej činnosti v oblasti sexuálneho zneužívania detí online.

Mimovládna organizácia digiQ vytvorila slovník pojmov dostupný na odkaze <https://digiq.sk/slovník/> a zoznam vzdelávacích materiálov taktiež dostupný na odkaze <https://digiq.sk/category/kniznica/>.

Úloha 15: Aktualizovať a/alebo doplniť témy súvisiace s ochranou detí v digitálnom priestore vo vzdelávacích dokumentoch (Štátny vzdelávací program) s dôrazom na ich funkčné zapracovanie. Reflektovať uvedené témy v aktuálnych Sprievodcoch školskými rokmi.

Gestor: MŠVVaŠ SR

Spolupracujúci subjekt: MPSVR SR (NKS)

Termín: december 2023

Stav plnenia: splnená

MŠVVaŠ SR pripravilo nové kurikulum pre ZŠ, po absolvovaní ktorého majú byť žiaci spôsobilí zodpovedne a bezpečne využívať digitálne technológie a médiá na vzdelávanie, spolupracovať s ostatnými ľuďmi, používať kritické myslenie založené na poznatkoch a etických hodnotách a konať na základe poznania spoločenských a právnych noriem. Toto nové kurikulum sa testuje od 1. septembra 2023. Do pilotného overovania sa prihlásilo 109 ZŠ, z nich expertný tím vybral skupinu 40 škôl, na ktorých sa v septembri spustila výučba podľa nového Štátneho vzdelávacieho programu. K 16 funkčným regionálnym centráм podpory učiteľov (ďalej len „RCPU“) sa pridalo ďalších 16, čiže už funguje 32 regionálnych centier z plánovaných 40. RCPU poskytnú jednotlivým učiteľom a školám individuálne poradenstvo a pomoc s prechodom na nový spôsob vzdelávania.

Priorita 2 Intervencia

Špecifický cieľ 2.1. Zvýšiť efektívnosť a úspešnosť riešenia prípadov ohrozenia detí v digitálnom priestore predovšetkým v rámci legislatívy, exekutívy a jurisdikcie.

Úloha 16: Analyzovať možnosti pre aktualizáciu právneho rámca ochrany detí v digitálnom priestore a ochrany ich osobných údajov, skúmať možnosti pre zefektívnenie

právnej ochrany detí v digitálnom priestore, v prípade potreby aktualizovať príslušnú legislatívu.

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolugestor: MS SR

Spolupracujúce subjekty: ÚOOÚ SR, ÚKPD, MV SR

Termín: december 2023

Stav plnenia:

Koordinátori ÚPSVaR realizujú multidisciplinárne pracovné stretnutia (ďalej len „MPS“) so subjektmi participujúcimi na ochrane detí pred násilím, ktoré sú zamerané na zefektívnenie ochrany detí pred násilím, identifikáciu nedostatkov a potrieb v oblasti ochrany detí pred násilím, návrh a realizáciu opatrení. MPS sú zamerané najmä na všeobecné systémové opatrenia a nastavenia, ktoré budú prispievať k efektívnemu prepojeniu subjektov dotknutých ochranou detí pred násilím a taktiež na systémové opatrenia a nastavenia vyplývajúce z analýzy závažného prípadu násillia.

Počet MPS, na ktorých sa venovali aj možnostiam zefektívnenia právnej ochrany detí v digitálnom priestore a ochrany ich osobných údajov:

- v roku 2022: 7
- v roku 2023 (do 11.10.2023): 4

Identifikované nedostatky, potreby:

- potreba legislatívne posilniť právnu silu školských poriadkov, ktoré by mali byť dostupné aj na stránke školy, aby bol školský poriadok ľahko dostupný učiteľom, žiakom a aj rodičom, nakoľko obsahuje (alebo by mal obsahovať) ustanovenia o riešení kyberšikany (MA)
- v zákone o priestupkoch absentuje akékoľvek ustanovenie o kyberšikanovaní, ktoré nie je síce trestným činom, ale ktoré je nebezpečné z hľadiska ochrany detí v online prostredí; trestný zákon a zákon o priestupkoch na seba nenadväzujú a preto nie je možné potrestať páchatel'a „online obťažovania“, ktoré ešte nenaplnilo znaky trestného činu, ale je menej závažným protiprávnym konaním (MA)
- školský poriadok nie je povinnosť aktualizovať a niektoré školské poriadky, ktoré neboli aktualizované aj viac ako 15 rokov, neobsahujú ustanovenia o výskyte, prevencii a riešení kyberšikany (MA)
- školy vnímajú tému kyberšikany ako novú tému, pričom nie sú jasne stanovené pravidlá, napríklad ako postupovať, ako zabezpečiť digitálnu stopu, ako pôsobiť preventívne aj na rodičov a podobne; ako možné riešenie navrhli vytvorenie internej metodiky v rámci postupov školy v oblasti kyberšikany v spolupráci s odborníkmi na multidisciplinárnej úrovni (PO)

- zástupca Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM) na Slovensku poukázal na nízke povedomie o základných znakoch hoaxov a práce s dezinformáciami (BA).

V rámci MV SR sú tieto činnosti vykonávané priebežne vždy, ak sú dožiadaní o súčinnosť a spoluprácu a prípadné získané informácie ich vlastnou činnosťou posúvajú ďalej relevantným subjektom.

Úloha 17: V prípadoch ohrozenia detí v digitálnom priestore podporiť a usmerniť spoluprácu škôl s orgánmi sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a polície.

Gestor: MŠVVaŠ SR

Spolugestor: MPSVR SR, MV SR

Termín: december 2023

Stav plnenia: splnená

MŠVVaŠ SR predložilo a vláda SR schválila Akčný plán riešenia šikanovania v školách a školských zariadeniach na roky 2022 - 2023, ktorý nadväzuje na platnú Smernicu č.36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach. Ministerstvo má vydanú publikáciu *“Prevencia a riešenie šikanovania sprievodca pre školské prostredie”*, ktorá dáva návod na zostavenie intervenčného tímu na škole aplikovateľný aj pre rôzne rizikové situácie.

V rámci MV SR v prípadoch ohrozenia dieťaťa v digitálnom priestore príslušné útvary PZ zabezpečujú spoluprácu pri riešení konkrétnych ohrození, či už ide o prípady podozrenia zo spáchania konkrétnej trestnej činnosti v online priestore alebo v prípadoch, keď konanie podozrivej osoby smeruje k spáchaniu trestného činu a dieťa sa cíti týmto konaním ohrozené. Policajné orgány po získaní takého poznatku vykonávajú všetky opatrenia potrebné na zabránenie spáchania trestného činu a zároveň na odhalenie totožnosti podozrivého. V prípade, že je skutok vyhodnotený ako trestný čin, vec je postúpená orgánu činnému v trestnom konaní. V rámci spomínaných prípadov je potrebné zdôrazniť, že tieto majú vo väčšine prípadov prepojenie na školské zariadenia, ktoré dieťa navštevuje ich spolupráca je pre policajné orgány nevyhnutná a potrebná z dôvodu získania ďalších relevantných informácií pre objasnenie dôležitých skutočností. V takýchto prípadoch školy často žiadajú príslušné policajné orgány o poskytnutie odborných prednášok za účelom oboznámenia detí s rizikami, ktoré prináša digitálny priestor. V rokoch 2022 – 2023 boli prednášky vykonané na viacerých školách, kde k takýmto incidentom došlo.

Koordinátori NP PODPN realizujú MPS so subjektmi participujúcimi na ochrane detí pred násilím, medzi ktorými významné miesto patrí aj školám, orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (ďalej len „SPODaSK”) a polícii. Venujú sa na nich rôznym témam, ktoré koordinátori identifikujú vo svojom územnom obvode ako problémové a výrazné. Medzi tieto témy patria aj témy týkajúce sa ochrany detí v digitálnom priestore. Cieľom MPS je

identifikovať potreby a nedostatky a následne navrhnúť riešenia, opatrenia k efektívnejšej spolupráci medzi jednotlivými zainteresovanými participujúcimi subjektmi.

Počet MPS, ktoré sa zrealizovali so zameraním na riešenie ohrozenia detí v digitálnom priestore a zúčastnili sa ich zástupcovia škôl, orgánov SPODaSK a polície:

- v roku 2022: 17
- v roku 2023 (do 11.10.2023): 16

Príklady navrhnutých riešení a postupov:

- na MPS sa riešil závažný prípad kyberšikany v spolupráci škola, orgán SPODaSK, polícia, kedy škola neinformovala orgán SPODaSK o výskyte kyberšikany na škole, čo malo za následok vznik vážnej situácie, kedy sa šikanované dieťa pokúsilo o samovraždu (MA)
- MPS, ktorého sa zúčastnili koordinátori prevencie na školách, školskí psychológovia, okresná prokuratúra, orgán SPODaSK, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva. Počas stretnutia boli zúčastnení oboznámení zo strany zástupcu okresnej prokuratúry o legislatíve v Trestnom zákone (1.7.2021/§360b Nebezpečné elektronické obťažovanie). Počas stretnutia si školskí psychológovia a pedagógovia vzájomne zdieľali pozitívne a negatívne skúsenosti s riešením šikany a kyberšikany. (PE)
- MPS na tému „*Zhodnotenie spolupráce subjektov a postupov pri riešení šikanovania a kyberšikanovania u detí*“; nastavenie spoločných postupov pri zistení šikanovania a kyberšikanovania v súlade so Smernicou 36/2018 (VT)
- MPS na tému „*Obchodovanie s ľuďmi/deťmi*“; zo strany participujúcich subjektov bol dohodnutý postup - v prípade zistenia prejavov sexuálneho zneužívania dieťaťa v online prostredí bezodkladne kontaktovať orgány činné v trestnom konaní, triede/dieťaťu poskytnúť krízovú intervenciu, na školách realizovať odborné prednášky k téme (ZA)
- MPS zamerané na potrebu vzdelávať rodičov v tejto oblasti, zakomponovať do školského poriadku používanie mobilných telefónov z dôvodu bezpečnosti detí a učiteľov (MT)
- MPS zrealizované na tému „*Riešenie problematiky rovesníckeho násillia, netolerancie a otázky spojené s potrebami v oblasti prevencie zo strany škôl a školských zariadení*“, kde najvypuklejšími problémami v rámci škôl bola diskutovaná problematika sexuálneho obťažovania (aj v online prostredí) a šírenie fotografií a videí so sexuálnym motívom prostredníctvom sociálnych sietí. Zúčastnení zástupcovia participujúcich subjektov sa dohodli, že bude vhodné vykonať v rámci škôl preventívne a osvetové aktivity k týmto témam. (MI)
- MPS na tému „*Možnosti pomoci a ochrany detí pred násillím (šikana a kyberšikana)*“; koordinátorka poskytla informácie o činnosti Národnej linky na pomoc deťom v ohrození Viac ako ni(c)k, o spôsoboch kontaktovania a možnostiach pomoci pri existujúcich problémoch detí (TV)

Orgány SPODaSK sú ÚPSVaR v rámci pracovných stretnutí a metodických dní usmerňované

v problematike riešenia prípadov ohrozenia detí vrátane efektívnej spolupráce so školami a orgánmi činnými v trestnom konaní. Školy sú jedným zo subjektov, s ktorými orgán SPODaSK spolupracuje v prípadoch ohrozenia detí v digitálnom priestore, vrátane prípadov kyberšikany. Orgány SPODaSK spolupracujú okrem škôl aj s CPaP a zúčastňujú sa spoločných pracovných stretnutí. V problematike ohrozenia detí v digitálnom priestore sú účinnou platformou aj tzv. multidisciplinárne stretnutia subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím, ktoré sú organizované koordinátormi, a ktorých sa pravidelne zúčastňujú aj orgány SPODaSK.

Úloha 18: Identifikovať konkrétne ohrozenia detí v digitálnom priestore a predstaviť návrhy ich riešenia v rámci pracovnej skupiny expertov pod gesciou Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch v rámci multidisciplinárneho prístupu k ochrane detí pred násilím

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolupracujúce subjekty: MV SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MK SR, MIRRI SR, MZ SR, ÚKPD, ÚOOÚ SR, NBÚ

Termín: december 2023

Stav plnenia: splnená

Konkrétne ohrozenia detí sú predstavované jednotlivými členmi pracovnej skupiny expertov a následne sa o nich diskutuje a hľadajú sa možné riešenia. Často ide o pokračovanie spolupráce aktérov relevantných k danému problému v užšej skupine alebo na bilaterálnej úrovni. Napríklad vecné útvary MV SR sa pravidelne prostredníctvom svojich zástupcov zúčastňujú na pracovných stretnutiach organizovaných v rámci pracovnej skupiny expertov pod gesciou NKS v rámci multidisciplinárneho prístupu k ochrane detí pred násilím, kde predkladajú informácie o aktuálnych trendoch a formách ohrozenia detí v digitálnom priestore a návrhy na riešenie týchto situácií. Uznesením vlády SR č. 522 zo 17. 10. 2023 bol schválený Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2024 - 2028, kde je jedným zo strategických cieľov realizácia cielených informačných aktivít a kampaní v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi pre viacero cieľových skupín (vrátane detí) v spolupráci s občianskou spoločnosťou, medzinárodnými organizáciami, súkromným sektorom, na národnej ako aj medzinárodnej úrovni s dôrazom na online priestor.

MŠVVaŠ SR prostredníctvom VÚDPaP vydalo a publikovalo: *“Odborná činnosť prevencia rizikového správania”*, pričom konkrétne oblasti okrem iných sú rozpracované pre konkrétne zamerania, a to *Obsahový štandard pre prevenciu problematického používania digitálnych technológií, sociálnych sietí a videohier* a *Obsahový štandard pre prevenciu v oblasti duševného zdravia*.

Priorita 3 Následná starostlivosť

Špecifický cieľ 3.1. Zabezpečiť účinnú a efektívnu následnú starostlivosť pre obeť a postihnuté subjekty v rámci systému ochrany detí v digitálnom priestore.

Úloha 19: Aplikovať legislatívno-právne možnosti pre fyzické a psychické zotavenie dieťaťa a uľahčenie opätovného začlenenia do spoločnosti.

Gestor: MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MPSVR SR

Termín: december 2023

Stav plnenia: splnená

MZ SR v súčasnej dobe eviduje v Slovenskej republike nedostatok psychologickej, psychiatrickej a liečebno - pedagogickej starostlivosti z pohľadu zabezpečenia ich dostupnosti pre pacientov. Ministerstvo v súčasnosti podniká viaceré kroky, ktorých cieľom je predmetnú situáciu riešiť. Taktiež dlhodobo pracuje na zlepšení špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti v oblasti duševného zdravia, najmä zabezpečením dostupnej a kvalitnej psychologickej liečby a hľadaním legislatívnych možností pre lepšiu koordináciu prierezovej starostlivosti v zdravotníckych zariadeniach. V rámci Plánu obnovy a odolnosti SR, Komponentu - 12, ministerstvo vyhlásilo viaceré výzvy, konkrétne výzvu s názvom „*Doplnenie siete psychiatrických stacionárov*“, v rámci ktorej je vytvorený priestor pre vznik 8 psychiatrických stacionárov pre deti a adolescentov. Ďalej vyhlásilo výzvy, ktorých účelom je podporiť vzdelávanie zdravotníckych a nezdravotníckych pracovníkov v oblasti duševného zdravia, konkrétne výzvu s názvom „*Podpora ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov v oblasti starostlivosti o duševné zdravie*“. Ďalším krokom je zriadenie tzv. rezidentského štúdia, ktorého účelom je riešenie nedostatku lekárov, ako všeobecných, tak aj špecialistov. Na základe analýzy a následného definovania chýbajúcich lekárskeho miest ministerstvo určilo špecializačné odbory zaradené do rezidentského štúdia, medzi ktoré boli zaradené aj špecializačné odbory psychiatria a detská psychiatria. V podmienkach Slovenskej republiky je aktuálne do špecializačného štúdia v špecializačnom odbore detská psychiatria zaradených 29 lekárov a z toho 5 rezidentov. MZ SR ďalej podporilo vznik psychiatrického stacionára pre deti s poruchami príjmu potravy na Národnom ústave detských chorôb v Bratislave, ktorý poskytuje aj pravidelné edukácie, podporné skupiny či rodinné poradenstvo pre pacientov a ich blízkych.

Úloha 20: Vytvoriť systémové riešenie dištančného poradenstva prostredníctvom liniek pomoci.

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolupracujúce subjekty: mimovládne organizácie, ÚPSVaR SR

Stav plnenia: čiastočne splnená

NKS začalo s plnením úlohy a tiež s koncepčným riešením dištančného poradenstva (vrátane legislatívnej úpravy) v roku 2022. Doterajším výsledkom je predbežná dohoda na legislatívnej úprave a zároveň premostovacie riešenie problému prostredníctvom financovania z EŠIF. V tejto súvislosti je v procese schvaľovania príslušný národný projekt Prevencia a eliminácia násilia, individualizované poradenské služby pre obeť násilia a v oblasti podpory duševného

zdravia, vrátane anonymizovanej podpory prostredníctvom informačných a komunikačných technológií a dopytovo orientovaná výzva.

ÚPSVaR sa aktívne podieľalo na plnení tejto úlohy, pod koordináciou NKS, a to účasťou v pracovnej skupine, prostredníctvom zástupcov z Národnej linky na pomoc deťom v ohrození VIAC AKO NI(C)K, ktorá mala za cieľ pripraviť štandardy poskytovania dištančného poradenstva a krízovej intervencie prostredníctvom liniek pomoci a zároveň pripraviť legislatívny návrh zákona o poskytovaní dištančného poradenstva a krízovej intervencie prostredníctvom liniek pomoci. ÚPSVaR a ďalší partneri sa tiež podieľali na príprave vyššie uvedeného projektového zámeru.

Priorita 3 Následná starostlivosť

Špecifický cieľ 3.2. Zabezpečiť adekvátnu liečbu pre sexuálnych páchatel'ov trestných činov, ktoré zahŕňajú zneužívanie detí v digitálnom priestore.

Úloha 21: Iniciovať vytvorenie podkladov pre štandardný diagnosticko-terapeutický postup pre sexuálnych delikventov odsúdených za trestné činy súvisiace so sexuálnym násilím v digitálnom priestore.

Gestor: MZ SR

Spolupracujúci subjekt: MPSVR SR (NKS), MV SR

Termín: december 2023

Stav plnenia: splnená

MZ SR v roku 2022 zorganizovalo online stretnutie, ktorého záverom bola nutnosť vytvoriť komplex štandardných diagnostických a terapeutických postupov pre sexuologickú liečbu v súvislosti s konaním osôb, ktoré vedie, resp. môže viesť k páchaniu trestnej činnosti, ktorej súčasťou bude časť venovaná pacientom, ktorí sa dopustili spáchania činov súvisiacich so sexuálnym násilím v digitálnom priestore. Ministerstvo iniciovalo v tejto súvislosti zriadenie pracovnej skupiny pre sexuológiu, sexuologické ochranné liečenia a oblasť problematickej sexuality pod Výborom pre kvalitu starostlivosti o duševné zdravie Rady vlády Slovenskej republiky pre duševné zdravie (ďalej len „Výbor“) a dňa 27. októbra 2023 zriadenie tejto pracovnej skupiny Výbor schválil. Jednou z úloh pracovnej skupiny bude práve vypracovanie štandardných diagnostických a terapeutických postupov pre sexuologickú liečbu v súvislosti s konaním osôb, ktoré vedie, resp. môže viesť k páchaniu trestnej činnosti. V súvislosti s plnením ostatných úloh Akčného plánu MZ SR ako spolupracujúci subjekt poskytuje na základe žiadosti súčinnosť gestorom daných úloh a podľa potreby komunikuje s NKS.

Vecný útvar MV SR aktívne spolupracoval s gestorom úlohy, a to i formou opakovaných pracovných stretnutí, pričom odovzdal všetky relevantné odborné informácie vo vzťahu k potrebe Slovenskej republiky vytvoriť online platformu, ktorej cieľom bude poskytovať pomoc a asistenciu osobám so sexuálnym záujmom o deti.

